

Dzīve tuvplānā

Iedzīvotāju skaits Katvaru pagastā

- 2000. g. – 1454
- 2019. g. – 1068

Kopš 2000. gada piedzimuši 206, miruši 372 cilvēki. Uz citu vietu Latvijā aizbraukuši 389, uz ārzemēm – 110, no citas vietas valstī uz dzīvi pārcēlies 271, no ārzemēm – 8.

(No Centrālās statistikas pārvaldes datubāzes)

Pagasta ierindas iedzīvotājus reforma neuztrauc

Andris Kravainis no *Smiltiekiem*: – Skatos *Panorāmu*, zinu, ka būs reforma. Neesmu iedzīlējies, bet man liekas, ka nevajag. Sāksies juku laiki. Kas, piemēram, notiks ar mūsu

pansionātu? Drīz būs vecumdienas, vai varēšu tur tās pavadīt, ja būs tāda vajadzība? Pansionāts paliks un novads plānots bijušā Limbažu rajona robežās? Tam modelim tad es piekriktu.

Māris Kevics no Pociema centra: – Par reformu esmu dzirdējis, būs atpakaļ bijušais rajons. Vēl tikai Lēdurgu no Krimuldas novada derētu dabūt atpakaļ. Nebūtu slikti, ja novads būtu

lielākā teritorijā, varbūt administratīvais korpuss saruktu. Bet man no šīm pārmaiņām *ne bum-bum*. Pensija ir, pašam jātiek skaidrībā ar savu veselību, un tie nevar palīdzēt nekādas reformas.

Vidēz Ramane no Tiegažu *Kaijām*:

– Es par tādām reformām nemaz nekleklaus, manā dzīvē tās neko nemainīs. Man vajadzētu, lai rudenī būtu solītais pensijas pielikums, jā, arī veselība, bet to jau man viens tāpat neiedos.

Novada pašvaldības atbalsts ir, pašiem vien jādarbojas

Četrotne, kas lielā mērā nosaka dzīves ritmu Katvaru pagastā, – sporta dzīves organizētājs Imants Kīkulis (no kreisās), sociālās aprūpes centra-pansionāta *Pērle* vadītāja Ilze Elste, kultūras nama vadītāja Aija Romancāne un ēku un teritorijas apsaimniekošanas pārzinis Aigars Bukne

Tieši pirms 10 gadiem Latvija bija administratīvi teritoriālās reformas gaidās. Vēsture atkārtojas. Atkal stāvam uz reformas sliekšņa. Toreiz bijušos rajonus ārdīja. Tagad novodus atkal grib siet kopā. Vismaz mūsupusē – bijušā Limbažu rajona apjomā. Reformatori iecerējuši, ka Alojās, Salacgrīvas un Limbažu novadiem atkal kopā būt! Pirms 10 gadiem pārmaiņu priekšvakarā apmeklējām visus toreizējā rajona pagastus un pilsētas, lai izzinātu tur satikto cilvēku viedokli. Tagad atkārtojam šo maršrutu. Un pirmā pieturvietā ir Katvaru pagasts.

Iepriekšējās reformas priekšvakarā *Auseklis* no daudzajām sarunām miestnīņā izvilka secinājumu *Dzīve pagastā ritēja stabila, apvienošanās biedē ar nezinu*. Kādi bijuši aizvadītie 10 gadi, jautāju četrrotnei, kas lielā mērā nosaka dzīves ritmu šajā apdzīvotajā vietā. Tie ir kultūras nama vadītāja **Aija Ro-**

mancāne, sporta dzīves organizētājs **Imants Kīkulis**, sociālās aprūpes centra-pansionāta *Pērle* vadītāja **Ilze Elste** (kādu laiku bijusi arī pagasta pārvaldes vadītāja p.i.) un pagasta ēku un teritorijas apsaimniekošanas pārzinis **Aigars Bukne**. Katrs ar savu pieredzes laiku pašvaldības darbā – Aijai rit jau 23. gads kā vietējai kultūras *ministrei*, Imants sporta dzīvi miestnīņā pēc pārtraukuma vada ceturto gadu, Ilze – līdzīgi. Aigars pagastā ir ienācējs, viņš pārvaldē strādā aptuveni pusotru gadu. Apvienotais Katvaru un Umurgas pagastu pārvaldnieks Pēteris Magone ir atvaļinājumā un sarunā nepiedalās. Tā nu sanāk, ka vadītāju mēs nedaudz aprunājam viņam aiz muguras.

Visi sarunbiedri, protams, ir informēti par gaidāmo reformu, bet jautāti, vai gaidāmās pārmaiņas saskata kādas problēmas sev un pagastam, atbild noliedzoši. – *Uz katrām*

Ieguvums:

- bērnodārza vajadzībām rekonstruēta vecā pagastmāja,
- novada pašvaldības finansiāls atbalsts pamatotām vajadzībām.

Zaudējums:

- tas, ka diviem pagastiem – Katvaru un Umurgas – ir viens pārvaldnieks,
- sāpīgi, ka slēgta Pociema skola un neīstenojās iecere par pensionāta izveidi tajā,
- samazināta slodze Pociema bibliotēkai,
- no pašvaldības neatkarīgu iemeslu dēļ slēgta pasta nodaļa.

*pārmaiņām jāskatās pozitīvi. Manuprāt, panikai pamata nav, jo Limbažu novadam jau vienojas klāt, tas paliek centrs. Domāju – mums nekas nemainīsies, – spriež Aigars. Tam piekrt arī Ilze. Bet Aija un Imants bilst, ka piedzīvojuši dažādus laikus un tiem pratuši pielāgoties. – *Sliktāk nebūs! Tāpat jau viss atkarīgs no pašu vēlmēm un darīšanās, cits mūsu vietā neko neizdarīs, –* secina sporta dzīves organizētājs. Viņš uzskata, ka pret novadu apvienošanu ieblīst to vadības, jo tās būs jāsamazina. Citādi, pēc viņa domām, reformai nav nozīmes.*

Iepriekšējās reformas devumu globālī neņēmāmies izvērtēt, bet secinājumus par Katvaru pagasta zaudējumiem un ieguvumiem, esot novadā, mēģinājam izdarīt. Klātesošie bija vienispriestis, ka pagasts patstāvīgi šajos laikos izdzīvot nevarētu. Visbiežāk, lai īstenotu kādu projektu, vajadzīgs gan priekšfinansējums, gan sava daļa vēl jāiegulda. Cilvēku skaits samazinās, nav arī nekādu īpašu ražotņu, kas nestu naudu. Ja nu vienīgi Greiža galas pārstrādes uzņēmums *Matadors*, kas tagad vēl paplašina savu darbību. Sarunbiedri neuzskata sevi par zaudētājiem tālāk, ka lem-

šana vairs nenotiek pagastā, bet gan novada domē. Nesūrojas arī par to, ka starp deputātiem nav viņu pagasta pārstāvja. Savulaik pie lēmēju galda gan sēdēja Mārtiņš Rītimus Treimanis. Katvariešiem nekas netiek atņemts, ja ir pamatota vajadzība, nauda pat papildus pamatbudžetam tiek piešķirta. – *Cik esmu prasījusi pensionātam, tik arī esmu saņēmusi, –* teic Ilze. Klātesošie gluži *vi smērē medusmaizi*, teikdami, ka pašvaldības izpildirektors Ainārs Liniņš ir pretimnākošs – viņu vajadzībām uzreiz nesaka kategorisku nē, ja lieta nav *degoša*, finansējumu paredz uz nākamā gadu.

Arī par pleca sajūtu novada *galvgalī* sarunbiedri izsakās pozitīvi. Vien Aija klusē. Jūtams, ka viņai pie sirds nav pirms kāda laika notikušās pārmaiņas novada kultūras dzīves vadībā. Viņa arī atzīst, ka pagasta iedzīvotāji jūtas tā kā pamesti. Kad vēl pagastā bijuši savi deputāti, katram bijusi šefība par kādu apdzīvotu vietu. – *Cilvēki jutās svarīgāki, par viņiem interesējās, tos uzklausa, –* viņa teic. Tagad domes deputāti reti atbrauc līdz Katvariem. Arī sapulces notiek reti. Ja nu vienīgi pavasarī, kad domes vadība aicina uz sarunu par dzīvi un sniedz tādu kā atskaiti par savu darbu.

Par zaudējumu tiek uzskatīts, ka viņiem nav vairs sava pagastveča, bet tas jādala ar umurdiešiem. Kopā atceramies arī pagasta cilvēku pretestību, kad pārvaldnieka amatā gluži vai ar varu novada vadība ielika viņiem svešu cilvēku – Ausmu Plūmi. Tomēr tagad viņu piemin ar labu vārdu – kopā īstenota vecās pagastmājas rekonstrukcija atjaunoja bērnodārza vajadzībām, sporta bāzes atbilstības projekts. – *Katru nedēļu pārvaldniece apmeklēja pensionātu un ieteica arī noderīgas idejas tā attīstībā, –* atminas Pērles vadītāja.

Kā zaudējums tiek minēts arī pasta nodaļas likvidēšana kultūras namā. Bet tas nebija atkarīgs no pašvaldības. – *Pēc pasta nodaļas*

likvidēšanas namā ir tukšuma sajūta, – secina Aija. Labi, ka vismaz izdevies atkarot, lai bibliotekārs strādā ne vien pusslodzī, kā sākmā domē lemts, bet viņam ir 0,7 slodzes.

Vēl pie zaudējumiem sarunbiedri nosauc ilūzijas zaudēšanu par vietējās skolas ēkas izmantošanu. Savulaik rakstījām par pagastā iedzīvotāju šūmēšanas šajā sakarībā. Bija rūgtums par to, ka slēdza izglītības iestādi, bija ideja tur ierīkot pensionātu filiāli... – *Atstāt tur skolu vai arī ierīkot pensionātu būtu pārāk dārgs prieks, –* atklāti atzīst sarunbiedri. Šobrīd skolas ēkā dzīvo kāds gados vecāks pāris, kas to arī uzrauga. Nesen uz laiku ievietots vēl kāds cilvēks.

Pēc amata ne pārvaldnieka vietnieks, bet, varētu sacīt – tā labā roka – ir ēku un teritorijas apsaimniekošanas pārzinis. Aigars teic, ka iedzīvotāji tajā ne vien par viņa kompetenci esošiem jautājumiem. Ja var, viņš palīdz, jo ieilgušas problēmas vēlāk grūtāk risināt. Pārsvārā zvanot par ceļu stāvokli, atkritumiem. – *Varētu zvanīt vēl vairāk! –* viņš nosaka. Kad tautāju, kas Katvaru pagastam būtu nepieciešams, klātesošo tūlītēja atbilde neseko. Veikals ir, ģimenes ārsts arī. Ceļus laikus aspeko un, pareizi tērējot tiem piešķirtās finanses, arī uzturot kārtībā. *Pērles* vadītāja min, ka ir vajadzība pēc lielāka pensionāta – vienalga, Pociemā vai Umurgā. Imants rāda iesniegumu novada vadībai – lūgšot pusotru tūkstoti florbola nūju iegādei. Kā zināms, viņš sporta dzīvi tver plašāk, ne vien pagasta līmenī. Viņš, tāpat Aija, ar nostalgiju atceras, ka savulaik cilvēki bijuši atsaucīgāki. Vēl pirms dažiem gadiem kultūras nama vadītāja klausījusies savu kolēģu sūrošanos, kas pasākumi maz apmeklēti, un domājuši – Pociemā tā nav. Tagad diemžēl arī tie gandrīz vai katram pie marmurvīn jāpiesprauž afiša ar ielīgumu, lai cilvēki sanāktu. – *Ļaudis šķiet tādi kā paguruši, –* nosaka Aija. Jā, bet to jau no malas nevien noregulēt nevar.

Rumbiņi starp ikdienu un ballēm

Laikā, kad apmeklēju Bārdu dzimtas muzeju – *Rumbiņus*, tā vadītāju **Valdu Irmeju** sastopu digitalizējam krājuma priekšmetus. – *Ja nelītu, es rostītos laukā, jo apkopjama 3,7 ha teritorija, –* nosaka vadītāja un pie reizes paslavē savu strādnieku Raiti Puķīti. Ar viņu patiesi paveicies – visu prot, apzinīgs un – galvenais – pats arī darbu atrod. Bet ar pašu rokām vien nepietiek, lielām lietām nepieciešams arī finansējums. Valda atgādina, ka ar Nacionālā

Rumbiņu vadītāja Valda Irmeja slavē muzeja strādnieku Raiti Puķīti – visu prot un, galvenais, pats arī darbu atrod

kultūras mantojuma pārvaldes atbalstu nomainīts jumta segums Friča Bārda mājai. Ar naudu arvien līdzējus arī pašvaldība – gan nosauktajam projektam, gan ugunsdzēsības ūdens nēsšanas vietai pērn, tāpat šogad pirtņas jumta un muzeja piebūves jumta maiņai. Šobrīd viņai ir padoma uzmeistarot pārvietojamo uzbrauktuvi, lai iekļūtu t.s. tēva mājā.

Bet vadītājas galvenā rūpe – lai cilvēki muzeju apmeklētu. Šogad pārsvarā braukuši no Rīgas, arī valmierieši, lielākoties ģimenes vai mazākas grupiņas. – *Gribētos jau, lai brauc vairāk, –* atklāti atzīst Valda. Tradicionāli *Rumbiņos* notiek pagasta Līgo pasākums, apmeklētāju piesaistei tiek organizēti arī citi notikumi. Jau skaidrs, ka septembrī būs Dzejas dienas maziem un arī lieliem, dzejnieki aizrunāti. Nekādas gadskārtas kā pērn, kad sviņēja pusgadsimtu, kopš durvis vēra dzejnieka F. Bārda memoriālā istaba, šogad nav. – *Nākamgad atkal būs jārīko pamaņģa balles – apritēs 130 gadu, kopš dzimusi Paulīne. Bet Fricim Bārdam 140! –* 2020. gada plānus

atkļāj muzeja vadītāja. Starp citu, tikai šogad muzejā aplūkojama F. Bārda darbu izstāde, nākamgad tajā varēs iepazīt viņa personīgās bibliotēkas grāmatas.

Kad ierunājāmies par gaidāmo reformu, sarunbiedre atzīst, ka šajā lietā nav iedziļinājusies. Dzirdējusi arī par pretestību pret to, bet viņu šī vilņošana neskar. – *Kas gan mums ir manā dzīvē ar šo reformu varētu mainīties? –* viņa jautā, jau zinot atbildi – nekas. Valda nesūdzas, ka pagastā kā trūktu. – *Esam guļamvagns, Limbažu priekšpilsēta, –* viņa nosaka. Nepatikams esot vien tas tukšums, kas valda pagastmājā. No otras puses – tādejādi vismaz tikts pie papildu telpām muzeja krājumam.

Pēc sarunas izmetam līkumuņu pa muzeja teritoriju. F. Bārda mājas pagalmā saziēdējušas rozes. Valda stāsta, ka ir nodoms dobi papildināt. Ieminos, ka apsvērcīji nākamgad dzejnieku lielajās jubilejās varētu muzejam dāvināt rožu stādus. – *Laba ideja, –* nopriecājas sarunbiedre.

Bērnodārzs Pociemā ir un būs vajadzīgs!

Cik viegli nāca vecās pagastmājas rekonstrukcija pirms-skolas izglītības iestādes iekārtošanai, to vislabāk varētu pastāstīt kādreizējā pagasta pārvaldniece Ausma Plūme. Zinātāji gan teic, ka tam bijuši pretinieki. Vieglāk šķitis veco ēku pārdot. Tomēr tas nav noticis. Šodien var droši teikt – bērnodārza atjaunošana Katvaru pagastā ir veiksmes stāsts. Ikdienā to apmeklē aptuveni 30 bērnu, ir divas grupas – katrā pa 15. Vasarā

Ar audzinātāju Kristīni bērni līpīn līp. Attēlā māsiņas Alīna Roberta (no labās), Ksenija Damiāna, no kreisās – Keitija

gan audzēkņu nav tik daudz, tad nu esošie darbojas vienā grupiņā. Abas satiktās darbinieces – audzinātāja **Kristīne Anisimjuka** un viņas palīdze **Dace Amoliņa** – spriež, ka rudenī mazo varētu būt vēl vairāk. Uz Pociemu dzīvot ik pa laikam pārnāk pa kādai jaunai ģimenei ar bērniem, dzirdēts arī, ka puikuliēši lūkojot vietas viņu *dārziņā*. Abas ir pārliecinātas, ka tas arī nākotnē būs vajadzīgs. – *Būtu gan labi, ja mums būtu arī sava skola... –* ar neticīguma pieskaņu balsi nosaka Dace. Zināms jau, ka viņu iestāde ir tikai filiāle Umurgas *Zīlukum*.

Sarunbiedres atklāj arī jaunumu – no rudens sešgadnieki sagatavošanas grupiņu skolai apmeklēs Umurgā. Viņas atzīst, ka, protams, gribētos, lai tas notiek viņu pašu iestādē, bet to grūti izdarīt. Umurgā būs atse-

višķa sagatavošanas grupa, bet Pociemā tie 4–6 sešgadnieki ietilpa grupiņā ar dažāda vecuma un dažādas sagatavotības pakāpes bērniem. *Busiņš* mazos izvadās. Vecāki tādām pārmaiņām piekrituši.

Kristīne *dārziņā* strādā vien pusgadu, viņa turp braukā no Ozolaines, tādēļ pat neprasu, kā, viņasprāt, Pociemā pietrūkst. Bet arī Dace uz šo jautājumu nevar atbildēt – nožēlo, ka likvidēta pasta nodaļa. Kad tautāju viedokli par gaidāmo administratīvi teritoriālo reformu, jūtams, ka sarunbiedre par to neko daudz nezina. Viņa esot pret, jo nekas labs nav sanācis arī no pagastu apvienošanas. Jāsecina, ka ne visi iedzīvotāji saprot, kas noticis ar viena pagastveča valdīšanu divos miestos. Ne viņai vienīgajai šķiet, ka notikusi pat pagastu apvienošana...

Bez valdīšanas un padomdevēju tiesībām

Priežu pierobežā dzīvojošo Rasmu Saukumu satiekam vienu pašu. Viņas dzīvesbiedrs – Kārlis Puišītis – devies uz dēla saimniecību Limbažu pagastā paķimerēties ar tehniku. – *Ai, kā viņš nožēlo, ka tevi nesatīka, Kārlim sirds pilna, būtu daudz ko teikt! –* nosaka Rasma. Bet viņa jau arī pietiekami mutīga, lai runājamā netrūktu. Saimniecības izrādīšana sākas ar teliņu, kas izsprukuši uz ceļa, iedziļšanu aplokā. Bez lieliem un maziem govslapiem tajā ganās arī zirgs. Tā ir Raida – mazmeitas Maijas mīlums. – *Viņa mācās 3. kursā Smiltenes tehnikumā un ir kā traka uz zirgiem, –* palepojas sarunbiedre. Pāri ceļam tīrumā aug kartupeļi un cits pašu galdam nepieciešamais. – *Tur jau vairāk Kārlītis strādā, viņš ne minūti nevar palikt mierā, es tik vien varu kā komandēt, –* viņa nosaka. Ir pašiem savas medus gādātājas. Dārzā arī divas siltumnīcas – vienu sev pie-savinājies vīrs, iestādījis zemenes, bet kaut kādi mošķi uzmetušies, eksperiments nav izdevies. Otrā, ko iedāvinājis znots, aug nedaudz tomātu. – *Mums pietiek, –* bilst mājsamāte.

Tā paiet viņu ikdiena. Bet kādreiz tie darbojās maza kokzāģētava, Kārlis pat meistaroja laivas. Savulaik viņi arī uzturēja savu veikalu Priedēs, bet tagad Rasma vairs pat nevar atminēties, pirms cik gadiem to aizklāpēja ciet. – *Mums jau tie cilvēku nav, mirst vairāk nekā dzimst. Tad vēl tie paši dingējās, lai iedod uz parādā... Limbaži arī ir tik tuvu, ka pircēji aizbrauc uz turieni. Tādā mazā lauku bodītē jau nevar nodrošināt to sortimentu, ko «Maxima», –* secina sarunbiedre.

Sagatavoja
Regīna TAMANE

MAF

Mediju atbalsta fonds

Projektu finansē
Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts budžeta
līdzekļiem

Valsts reģionālās
attīstības aģentūra